

результатів навчання іншомовного аудіювання у 5–6 класах, які передбачають *розуміння*: розмови між іншими особами; висловленої особою інформації для аудиторії; змісту оголошення, інструкції, аудіозапису; *сприймання* усної інформації з відеозаписів. Чітке й повільне мовлення є неодмінною умовою розуміння й сприймання учнями мовлення на слух. Реалізація мети навчання аудіювання можлива за допомогою спеціальних аудитивних вправ. Аудіювання виступає **засобом навчання** в разі поєднання аудитивних вправ з елементами інших видів мовленнєвої діяльності (говоріння, читання і письма), що досягається шляхом використання неспеціальних вправ. Оптимальним варіантом навчання аудіювання є, на нашу думку, створення такої системи вправ, котра б поєднувала спеціальні та неспеціальні вправи.

На сучасному розвитку методичної науки утвердилася типологія вправ, яка включає послідовність виконання **мовних, умовно-мовленнєвих і мовленнєвих вправ**. Ця типологія прийшла на зміну попередній, що складалася з мовних і мовленнєвих вправ. **Мовні вправи** передбачають аналіз і тренування мовних явищ (фонетичних, граматичних, лексичних) поза мовленнєвою діяльністю (*вправи на ідентифікацію й диференціацію, доповнення, заміну, перефразування, комбінування тощо*). **Умовно-мовленнєві вправи** характеризуються ситуативністю, наявністю мовленнєвого завдання та призначені для усвідомлення учнями функцій мовних одиниць у спілкуванні (*вправи на імітацію, підстановку, трансформацію, переклад тощо*). **Мовленнєві вправи** спрямовані на вироблення в учнів умінь сприймати мовленнєві повідомлення в умовах, наближених до природного спілкування. Ці вправи передбачають розвиток і вдосконалення мовленнєвих умінь на основі здобутих знань і сформованих навичок (*вправи питально-відповідні, ситуативні, репродуктивні, дескриптивні, дискусивні тощо*).

Таким чином, зазначена типологія передбачає вправи, спрямовані на формування навичок і вмінь аудіювання.

ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ АСПЕКТ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ УЧНІВ ГІМНАЗІЇ

І. О. Горошкін, кандидат пед. наук, старший науковий співробітник

Одним із головних завдань української освіти є реалізація компетентісного підходу, формування в учнів ключових компетентностей, що дають змогу людині всебічно розвиватись як особистості, швидко реагувати на виклики сьогодення. Формування ключових компетентностей розпочинається ще в початкових класах, тож у 5 класі гімназії цю роботу продовжують на засадах наступності й перспективності. Аналіз науково-методичної літератури засвідчує, що наступність реалізується через добір навчального матеріалу, який ураховує загальний розвиток учнів, рівень їхньої підготовленості з предмета, доступність, а також шляхом добору методів, прийомів навчання, котрі б не дуже різко (особливо на початку навчання в 5 класі) відрізнялися від тих, які застосовували вчителі початкових класів, що стане етапом підготовки учнів до використання нових форм, методів і прийомів.

У методиці навчання учнів гімназії одним із провідних в освітньому процесі є соціокультурний чинник, оскільки іноземна мова ознайомлює учнів з культурою, традиціями іншомовного суспільства, дозволяє зрозуміти особливості національно-історичного розвитку народу-носія мови. Спілкування іноземною мовою передбачає не тільки оволодіння фонетичними, лексичними, граматичними категоріями, а й сприяє засвоєнню знань, що уможливають розширення загальної ерудиції. У цьому контексті актуальним завданням стає формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності учнів, яку визначаємо як комплекс знань, пов'язаних зі світовою та національною культурою, на основі яких в учнів формуються комунікативні вміння узгоджувати власну мовленнєву поведінку із засвоєними морально-етичними, естетичними та іншими цінностями.

Ефективним інструментом формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності є мовленнєві ситуації на уроках іноземної мови. Це вид навчальних завдань, які імітують діяльність у сфері застосування іноземної мови, забезпечуючи пізнання у процесі аналізу учнями життєвої чи змодельованої вчителем ситуації, що передбачає аналіз її, прийняття самостійного рішення з урахуванням життєвого досвіду.

Підвищенню мотивації до навчання іноземних мов сприяють створення неформальної обстановки, можливість задоволення потреб у самореалізації, самовизначенні, що є надзвичайно важливими для учнів 5-6 класів.

Добираючи мовленнєві ситуації для уроків, учитель має враховувати такі вимоги: орієнтація завдання на розвиток мотивації та пізнавальної активності учнів; потенціал завдання для формування в учнів уявлення про себе як про людину з великими можливостями для розвитку, а також для формування вмінь навчатися в нових умовах, працювати в команді, об'єктивно оцінювати власні результати й уміти порівнювати їх з результатами інших; досягати успіху й адекватно реагувати на успіхи та невдачі інших, контролювати й регулювати емоції; розвивати відповідальність і самостійність учнів, почуття емпатії.

ЗАСОБИ НАВЧАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ 5–6 КЛАСІВ ГІМНАЗІЇ

О. С. Пасічник, кандидат пед. наук, доцент

У методичній науці прийнятною є стратегія навчання говоріння від діалогічного мовлення до монологічного (Т.О. Ладиженська, О.О. Леонтєв, О.М. Леонтєв, О.Р. Лурія, А.В. Петровський). Якщо в початковій школі навчання іноземної мови та мовлення здійснюється в основному з опорою на діалогічні форми діяльності, то підліток середнього шкільного віку має змогу висловлюватися щодо різних аспектів оточуючого світу. В учнів поступово окреслюються внутрішні потреби до мовлення в монологічній формі. Психологічні дослідження засвідчують, що для учнів основної школи монологічне мовлення залишається більш складним видом діяльності, ніж діалогічне. Це викликано дидактичними вимогами до цього виду діяльності, що зумовлено природою самого монологічного висловлювання. Складність навчання